

Ez történt eddig

Baracska egy olyan kis falu a Velencei-tó környékén, amiről a legtöbb embernek a börtön jut eszébe, ami a község határában van. Igazából nem is Baracska területén, amit én mindig önérzetesen hangoztatok a szülőfalumra tett megjegyzéseket követően, de utána azért rendszerint azt is hozzáteszem, hogy a fogda épülete amúgy tökéletesen látszik a kertünkből. Baracska mindenesetre szerintem egy áldott hely, akármennyi szegény ember is él itt, akármennyi cipőtlen gyerek is kószál az utcán. Mert ezek a gyerekek sokszor összeverődnek focizni, az éheseknek pedig mindig főz egy jószándékú Marika néni, vagy éppen egy kis börtönben sült pogácsához jutnak valamelyik nyílt közösségi esemény során, amik mostanában egész gyakoriak. A börtönpogácsa pedig mindig finom, omlós, sós.

Szóval áldott hely, még Vörösmarty is bujkálásra alkalmasnak tartotta annak idején. Élnek itt jó emberek, történnek itt csodák. Ez számomra mindig inspiráló volt. Sokat bóklásztam a közeli erdőkben, mezőkön, szántóföldeken, fácánok után futva, őzgidákat lesve. Baglyok hangját utánoztam szénabálák tetején, és villámsújtotta fák tövében kerestem rajzolásához alkalmas széndarabokat.

Igazából nagyon elégedett voltam mindennel, az otthonommal, a környezettel, a titkokkal és a sok kérdéssel, amik megválaszolásra vártak, a könyvsomagokkal, amelyeket általában születésnapomra kaptam, a csendes játékkal, a jó levegővel, ezzel az egészszel, az élettel.

Az iskola sem zavart különösebben, bár sokszor kirángatott abból a misztikus álmvilágból, amit az otthonomhoz közeli mezőn teremtettem meg. Az volt az én birodalmam, oda tértem igazán haza, és amiben, mostmár tudom, hogy a legjobban a veszély lehetőségét élveztem. Bármikor összetalálkozhatok egy siklóval, rókával, vaddisznóval, kóbor kutyával, nagydarab szakállas emberrel. De voltak itt tündérek is, madarak, akikkel könnyen lehetett beszélgetni – mindig válaszoltak a füttyszóra, illatos virágok, nyár végén lengedező búzakaralások, katicabogarak, pillangók és nyulak, amik sokszor meglepően közel merészkedtek hozzám.

Az iskolából tehát egyedül ez a nyugalom hiányzott, de közben hatalmas izgalommal töltött el, hogy hamarosan találok valakit, aki az én igaz barátom lesz, és akivel az én egész birodalmamat maradéktalanul megoszthatom.

Ez persze nem így történt, és itt kezdődtek a gondok. Az osztálytársaim közül senki sem értett. Odáig nem volt baj, hogy elmondtam a nevemet, és hogy a kék a kedvenc színem, de minden más már túl soknak tűnt. Például nem tudtam úgy elmondani egy egyszerűbb szóviccet, hogy az bárkiből is nevetést váltson ki. Valahogy nem értették meg a szavaimat, nem találtak összefüggést a mondandómban, én pedig ennek megfelelően egyre egyszerűbben és egyszerűbben fejeztem ki magam, hogy ne lógjak ki a társaságból. Hát ilyenek a gyerekek, gondoltam, és én is gyerek vagyok, szóval úgy fogok viselkedni, ahogy ők. Aki pedig gyerek, az nem szeret iskolába járni, annak teher a házi feladat, az nem fogad szót otthon, az verekedik és néha rosszaságot követ el. Igyekeztem. Rosszalkodtam, ettem földet és füvet, tilosban jártam az udvari tó mellett, verekedtem szünetekben és elbújtam a tanárok elől. De nekem is voltak határait. A tanórákat izgatottan vártam, szívesen írtam meg a házi feladatot,

feltettem a kérdéseimet, az otthoni szabad óráimban előredolgoztam, verseket és meséket tanultam, német szavakat véstem a fejembe, olyan lelkesedéssel, mintha varázsigéket mormognék. Nem tudtam eléggé meghazudtolni magamat, az osztálytársaim pedig ezért távolságtartó utálatukkal ajándékoztak meg.

Kiközösítettek, tanárok előtt fakadtak sírva, amiért én is indulok a házi versmondó versenyen, azt mondták, megvernek, és szavaikat sorra tette is váltották. A szüleik sem kedveltek meg a baracskai iskolában töltött pár évem alatt. Folyton panaszkodtak, amiért a tanárok velem rendszerint kivételt tesznek, és kizárólag ötös osztályzatokkal ajándékoznak meg, holott tiszta lehetetlenség, hogy valaki egész alsó tagozatban kizárólag jó jegyeket szerezzen – ha nem lenne ez a felháborító részrehajlás, az ő csemetéjük százszor lekörözne, de én konokul elállom a siker felé vezető utat társaim elől.

Nem mondom, bizonyára kibírhatatlan voltam, de ennek ellenére voltak barátaim. Az engem ért sérelmek sosem érdekeltek annyira, mint az, ha őket bántották – akár testileg, akár szavakkal. Mindennemű velük szemben elkövetett igazságtalanságnál önkéntes bírónak tettem meg magam, és azonnal csúnyán szembeszálltam azzal, vagy azokkal, akik a szememben a felháborító méltatlanságot elkövették. Egyszer például fűzfavesszővel kergettem meg egy nagydarab fiút, aki csak úgy szórakozásból szétaposta a bodobácsbogaraknak épített várat, amivel a barátaim órákon át dolgoztak a délutáni felügyelet alatt.

Én magam sosem voltam különösen nagy vagy különösen erős, de abban nem kételkedem, hogy különösen félelmetes lehettem, amikor feldühödtem, ugyanis a taposó többször soha nem jött a közelembe. Az igazságosság hajszolása és a bennem élő makulátlan világkép megtartásáért tehát bármire képes voltam, amíg erről a szokásomról szép lassan le nem szoktattak egy üzenőfüzetbe írt bejegyzés és egy a szüleimmel folytatott beszélgetés során.

„Túl nagy az igazságérzete.” – írta az osztályfőnököm, aki egyébként órák után külön foglalkozott velem, és akit szinte úgy szerettem, mint az édesanyámat.

- Mit csináltál? – kérdezték otthon, én pedig elmondtam, hogy mit csináltam. Már nem emlékszem pontosan, de valószínűleg megpofoztam egy társamat, amiért csúfolt. A környezetem megtanította ugyanis, hogy az ilyen jellegű problémákra ez az egyetlen hatékony megoldás.

A szüleim pedig sosem voltak ezért idegesek, ők csupán segíteni akartak, mert látták, hogy gyötrődöm a baracskai iskola íratlan szabályaival. És ők is gyötrődtek, hogyne gyötrődtek volna, a többi szülő szüntelen korholása miatt, mondván, hogy én elrablom az összes figyelmet, elviszem az összes pálmát, megnyerem az összes versenyt, mindenki a kedvenceként kezel, és ezzel nem lehet mit csinálni, erre nem lehet mit mondani, mert ez egyértelmű kivételezés. Nem kívánt személy voltam, akit el kellett távolítani.

Így hát a szüleim egy napon ünneplőruhába öltöztettek és elvittek Budapestre, hogy egy hatalmas, korombeli gyerekekkel telt osztályteremben megírjam a felvételit egy neves budai gimnáziumba. Végül felvettek, így hirtelen egy hatalmas változás elé kerültem alig tíz évesen. A baracskai osztálytársaim, akikről meg voltam győződve, hogy örülnek a távozásomnak, hirtelen a barátjukként kezelték, és mindannyian kis tekercsbe göngyölt

rajzot nyújtottak át nekem az évfárad napján – még azok a fiúk is, akik egyébként többször is megverték. Gyanakvóan, de jó szívvvel fogadtam az ajándékokat, és arra gondoltam, talán mégsem volt díjnyertes ötlet ez az iskolaváltás – hiszen itt mindenkit ismerek, és ők is engem – ott pedig újra kell kezdenem az egész terepfelderítést, a csatározást, a harcokat, csak azért, hogy békében hagyjanak, és ne rugdossanak mikor én csak Micimackót szeretnék olvasni a délutáni felügyelet alatt.

Budapest azonban egészen más volt, mint amire számítottam. Az itteni gyerekeket nem lehetett verekedéssel vagy hajgúzogatóással jobb belátásra bírni, sőt. Egyenesen lenézően viselkedtek, ha ezzel próbálkoztam. Szerencsére ezt a jelentős különbséget hamar felfedeztem, és igazán kedvemre is volt, ugyanis sok fájdalomtól és fölösleges zúzódástól menekülhet meg az ember, ha nem kell mindig megverekednie az igazáért. El voltam ámulva, hogy itt mennyire más szabályok uralkodnak, hogy itt mennyivel jobban megértenek, mennyivel nehezebb és izgalmasabb feladatot mernek rájuk bízni a tanáraik. Elképesztő volt, végre fellélegezhettem.

Arra azonban nem voltam felkészülve, hogy az budapesti gyerekek másképp kegyetlenek. Sosem érdekelt különösebben az öltözködésem vagy az, hogy egy héten hányszor veszem fel ugyanazt a felsőt, vagy hogy milyen színű a cipőm, hogyan hordom a hajam. Őket viszont igenis érdekelte, mert mint kiderült, ez volt az egyik alapja a velem szembeni lekezelő viselkedésüknek és éles megjegyzéseiknek. Egy ideig próbálkoztam, hogy hasonló legyek hozzájuk, éveken keresztül, de a végére meg kellett értenem, hogy sosem fogok igazán közéjük tartozni. Egy időben olyan távolságokba űzött ez a beilleszkedés iránti vágy, hogy szigorú diétába kezdtem, hátha majd a karcsúbb, könnyedebb és törekenyebb változatomat szívesen fogadják. Messzire mentem, és csaknem tíz kilónyi sújt vesztettem pár hónap alatt. Ami azt jelentette, hogy a 162 centi mellé jóllakottan 39 kiló társult, ami persze semmilyen szempontból sem egészséges, de akkor nagyon elégedett voltam ezzel az eredménnyel.

Kimondhatatlanul szerettem az életet, az iskolát, ahol már nem is érdekelték a többiek, csak a tanórák: a kémia, a rengeteg atom, a nagy földrajzi felfedezések, az ókori filozófusok, a latin nyelvleckék, és az irodalom, ami köré a szememben minden értelem csoportosult. Egyre kevésbé érdekelt, hogy mit mondanak mások.

Aztán újabb változás történt: született három kistestvérem, akikért végtelenül hálás voltam – nem csak azért, mert minden egyes karácsonyra kistestvért kértem – hanem azért is, mert jó ideig elterelték rólam a szüleim védelmező figyelmét. Így ők már csak a vészhelyzet határán vették léptek közém és a további drasztikus fogyás közé, magukat okolva a történekekért. Hiába bizonygattam nekik, hogy semmi bajom, csak megnyúltam, jól érzem magam, ura vagyok a helyzetnek, jól érzem magam a bőrömben – ők valami lelki okot feltételeztek a történekek mögött, aggódni kezdtek értem, és akkor hallottam életemben először az anorexia szót. Azonnal rákerestem – 12-13 évesen már volt saját okostelefonom – és percekig meredtem a képernyőre, ugyanis a leírás szóról szóra igaz volt rám. Akkor döbbsentem rá, hogy beteg vagyok, és az étel iránt kialakult mindent elsöprő félelem, valamint a folyamatos mérlegelés és önsanyargatás nem normális állapot.

Továbbra is félttem attól, hogy elhízok, de emellett attól is elkezdtem félni, hogy túl gyenge és kicsi maradok, meg hogy elvesztem a szüleim ellen folytatott harcot. Mert akkor úgy éreztem, hogy ellenem fordultak. Csúfolni kezdtek a véznaságom miatt, amikor valamit nem akartam megenni, azt mondták rám, hogy tápos vagyok, vagy hogy vigyázzak, nehogy elhízzak. Mostmár tudom, hogy azért csinálták, mert meg akartak védeni, de a módszer jótékonyosságával kapcsolatban azért máig vannak kétségeim. Minden trükköt bevetettek, hogy többet egyek, nem hagyták, hogy magamnak szedjek az ételből, mindenből a zsírosabb alternatívát tették elém – de én résen voltam, és ellenálltam. Ez a köztünk folyó néma háború egy családi ebéd alkalmával csúcsosodott ki, amikor is, véleményem szerint mindkét fél vesztesen hagyta el a csatateret. Gulyásleves volt, amit ki nem állhatok, ennek ellenére, jól megpakolták a tányéromat, szinte színültig. Igyekeztem, legalább a felét megettem az elém pakolt másfél liter zsíros levesnek, de akkor elegendő volt. Azt mondtam, nem eszek többet, mire a válasz az volt, próbáld csak meg. Megpróbáltam.

- Beléd tömöm!

De én hajthatatlan voltam, a kanalat továbbra is a tányér mellett tartottam, csak a könnyeim hullottak szépen lassan a levesbe.

- Megetetem veled! Ha nem eszed meg, kivágom az ablakon!

Nem szólaltam meg, csak a kanalat markoltam, és szabad utat engedtem a könnyeimnek.

- Hát nem eszed meg!?

Megráztam a fejem. És ekkor olyan történt, amire nem számítottam. Anyukám felpattant az asztal mellől, megfogta a tányéromat, és levesestől kihajította az ablakon. A tányér pedig az udvaron lévő üres medencébe esett, és kihatott az alját. Ekkor jöttem rá, hogy a helyzet tényleg komoly, és akármennyire is nem értettem egyet a szüleim közlésmódjával, tudomásul kellett vennem, hogy muszáj változtatnom. Meg azt is, hogy mostantól egy ideig biztosan én leszek a hibás, amiért nincs medencénk.

Biztos vagyok abban, hogy bántottam őket, a szüleimet, hiszen végig kellett nézniük, ahogy elszáll belőlem minden erő, ahogy egyre vékonyabb és vékonyabb leszek, ahogy egyre jobban csüngenek rólam a nadrágok, és ahogy ezzel párhuzamosan egyre csendesebbé válok. De abban is biztos vagyok, hogy ők is bántottak engem. Nem akarom őket rágalmazni, semmi panaszom nem lehet rájuk, ezek csak tények. Tény, hogy csúfoltak az alakomért, ordibáltak, és kidobták az ablakon azt a tál levest. Még aznap eldöntöttem, hogy változtatok. Nem csinálom tovább ezt a furcsa metódust, eloszlatom a ködöt, ami az agyamra telepedett, leszaggatom a kerítést, amit felépítettem magamban, és ami mögött bujkáltam, és ha tényleg beteg vagyok, hát meggyógyulok.

Ez persze nehezebben ment, mint gondoltam, mert időközben rettegni kezdtem az ételtől. Egyszerűen félttem az evéstől, és annak minden részletétől: hogy az ételt a tányérba kell rakni, be kell falni, össze kell rágni, és a nyálas-ragacsos csomót le kell nyelni. Na de mindegy, próbálkoztam, és szerintem ez látszott is rajtam. Az igyekezetemet az is segítette, hogy a

szüleim szavai miatt mostmár ebben a sovány testben sem éreztem magamat jobbnak, vagy inkább az osztálytársaimhoz hasonlóan.

A következő meghatározó esemény, ami történt velem, egy csodajó sporttábor volt. Tíz nap, egy lovastanya, tó, és mellette annyi sportág, amennyi belefér. Hihetetlenül jóléreztem magam, életemben először éreztem azt, hogy nem kell tennem mások szeretetéért, elég, ha magamat adom. Furcsa visszaemlékezni rá, de tudom, nagyon tisztán emlékszem, hogy semmi kedvem nem volt ehhez a táborhoz – mindig nehézségként éltem meg, ha egy új társaságban „meg kellett harcolnom a helyemért”. De még a tábor előtti nyári esték valamelyikén, azon gondolkoztam, hogy nem akarom többé ezt csinálni – hiszen eddig nem vált be. Nem vált be az általános iskola alatt, nem vált be a gimnáziumban sem, sőt, csak rontott a helyzetemen, ahol amúgyis úgy éreztem, hátrányból indulok. Nem segít, ha meg akarok harcolni a helyemért, és minél görcsösebben ragaszkodom ahhoz, hogy csupán egy legyek a sok közül, hasonló mindenkihez, rejtőzve, biztonságosan. Tíz nap nem a világ. Lehet, hogy soha többé nem is látom ezeket a gyerekeket. Elhatároztam tehát, hogy semmilyen erőfeszítést nem fogok tenni annak érdekében, hogy elfogadjanak, semmit nem fogok tenni annak érdekében, hogy hozzájuk hasonlóan tűnjek, és ami a legfontosabb: nem fogok „küzdeni a helyemért”, nem veszem fel a harcot, ha valaki ellenem fordul.

Meglepetésemre, meg tudtam tenni amit elhatároztam, és életem legjobb tíz napját töltöttem ebben a nyári sporttáborban. Már az ott tartózkodásom alatt is úgy gondoltam, mindez túl szép, hogy igaz legyen, és ez valahol így is volt, mert ha jól számolom, az ötödik nap környékén gerinctörést szenvedtem.

Gyakorló lovasoktató tartott nekünk órát, és mikor épp az én lovam haladt el előtte, indokolatlanul megsuhogtatta a pálcáját, az a gyönyörű ló pedig, amit szőrén ültem meg, és éppen vágatott, nagyon megrémült – amúgyis ijedős volt szegény – és ledobott a hátáról. Én egy darabig nem láttam semmit, csak a fájdalmat éreztem, ami a hátamba hasított valahol a medencecsontom környékén. Ketten rohantak hozzám és azonnal fel akartak rántani a földről, ami mondanom sem kell, nem a legbölcsebb megoldás, ha valaki másfél méter magasból a hátára esik. Csak hadonásztam, ellenkeztem, de felém nyúló kezek mindenképp fel akartak húzni a földről, aztán kívülről hallottam a hangomat, ahogy rájuk kiáltok. Pár perc múlva aztán felálltam, és másnap visszaültem a lóra. Mikor megkérdezték, jól vagyok-e, azt mondtam, jól. Igazából minden egyes levegővételnél belémhasított a fájdalom. Azt hittem, túl kényes vagyok, ennyitől senkinek sem eshet baja. Pár perccel később a többiek is nevettek. A tanya tulajdonosa azért aggódott kissé, és meghagyta az oktátónak, hogy adjon nekem egy tubus izomlazító krémet, és mutassa meg, mennyit kenjek belőle esténként a hátamra. Én pedig a maradék öt estén bekentem a hátamat, és minden erőmmel azon voltam, hogy elnyomjam az egyre erősödő fájdalmat. Úgy éreztem, végre egy olyan társaságba kerültem, ahol igazán szeretnek, nem akartam, hogy ennek az élménynek vége legyen. Az elkövetkező öt nap minden feladatában és játékában résztvettem, bár bosszantott, hogy a fájdalom lelassít a futásban, a labdapattogatásban, az úszásban, és még nevetés közben is emlékeztet, hogy valami nincs rendben. A szüleim akkor sem szóltam a balesetről, amikor a tábor végeztével hazamentem. Nem tulajdonítottam neki nagy jelentőséget, és csupán a saját kényességemnek tudtam be azt, hogy a fájdalom még mindig jelen van minden egyes lépésemnél. Végül otthon

észrevették, hogy furcsa mozgásom, megkérdezték, hogy minden rendben van-e, én pedig gyanútlanul elmeséltem, hogy mi történt.

- De aki nem esik, nem is igazi lovas. És majd amúgyis elmúlik.
- De jobb lett a tábor óta?
- Nem.

Szóval elvittek röntgenre, csak mégis, a biztonság kedvéért, ahol aztán, miután belém láttak, nem engedték, hogy felálljak az asztalról. Úgy toltak át egy kórterembe, hogy közben nem is mondtak semmit azon kívül, hogy „meg ne mozdulj”. Annyira megijedtem, hogy azonnal sírni kezdtem, miért ne mozduljak meg, mi a baj, fogalmam sem volt, mi történik. Aztán odajött hozzám egy orvos, és megkérdezte, mi történt velem. Elmondtam, hogy semmi, csak öt vagy hat napja leestem a lóról és azóta fáj a hátam.

- Öt vagy hat napja?!
- Igen. Azthiszem, inkább hat.

És akkor az orrom előtt hordta le Apukámat, hogy hogy lehet ennyire felelőtlen szülő, és hogy ennyin múltott, mutatta az ujjával, hogy teljesen lebénuljak, ennyin múltott, csak ennyin, hogy összecúszszanak a csigolyáim, és egész életemre kerekesszékekbe kerüljek. És kiabált és mutogatott Apukámnak, aki nem is tudott semmit az egésztől, mert én nem mondtam el neki. Mert minden nap felhívtam őket, és elmondtam nekik a telefonba, hogy milyen jó a tábor, mennyire szeretek itt lenni, és köszönöm, hogy elhoztak, és nem mondtam, ezt az egyet nem mondtam. Ott éreztem, hogy elveszítettem a szüleim bizalmát. A szüleimét, akikkel a legjobb barátok voltunk, és akiknek mindig mindent elmondtam, és akik nagyon szerettek engem.

Érdekes, de onnantól kezdve sokkal jobban fáj a hátam, napról napra erősebben, és a fájdalom egész héten fokozódott a fájdalomcsillapítók hatására. Végül nem kellett megműteni. Egy hétig feküdtem bent, de a felépülés a mai napig tart.

Úgy érzem, ezek igazán meghatározó események számomra az életben, és egy ideig fogalmam sem volt arról, hogy mi a közös bennük. Aztán rájöttem, hogy ha más nem, hát az, hogy egyikben sem értem az embereket. Nem értem az általános iskolai osztálytársaim szüleit, akik egy gyereket tesznek meg bűnbaknak a saját gyerekük rossz jegyeiért. Nem értem az apró osztálytársaimat, akik verekedni tanítottak, és akik önvédelemre készítettek. Nem értem falu és város közti különbséget – mert falun mindenkinek kell köszönni, aki elmegy melletted az utcán, de a városban, ha ugyanezt teszed, csak bámulnak a semmibe és elsétálnak melletted, vagy nevetnek egyet. Kipróbáltam az első bizonytalan budapesti napokban. Nem értem a budapesti gyerekeket, akik kívülállónak tekintettek, amikor én is ugyanolyan gyerek voltam, mint ők. Nem értem a szüleimet, akik erőszakkal óvtak saját magamtól. Nem értem a lovasoktatót, aki a vágózó lovat még gyorsabb tempóra ösztökéli. Nem értem a sporttáborban megismert gyerekeket sem, akik a tábor után sohasem kerestek. Nem értem a gerincemet sem, hogy hogyan maradt egyben. És legfőképp nem értem saját magamat. Nem értem, miért akartam mindig megharcolni a helyemért. Nem értem, miért érdekelt mások véleménye. Nem értem, miért éheztem magam. Nem értem, miért voltam

ezzel elégedett. Nem értem, miért féltem az ételtől. Nem értem, miért fojtottam el a fájdalmat. Nem értem, miért nem beszéltem róla. Nem értem, miért vagyok ilyen.

De szeretném megérteni. Tényleg minden erőmmel szeretném megérteni. És úgy gondolom, ehhez elengedhetetlen, hogy elsősorban őszinte legyek saját magammal, ezért írom le most a következő sorokat.

Nem haragszom senkire. Nincs bennem harag. Akik valóban szeretnek, megmaradnak. Még nem békültem ki magammal, keresem az utam. Tudom, hogy nem fogok megállni, és meg fogom találni. Igen, ez történt velem eddig, ezek történtek, ez vagyok én. De van célom. Az a célom, hogy másokon segítsek, miután bennem minden helyreállt. Tanulni fogok, tanulni az emberi elméről, az emberi pszichéről, hogy megértsem az életet, amennyire lehetséges. Hogy megértsem magamat. Hogy segíthessek. Tanulni fogok, hogy másoknak is átadjam, amit látok. Mert azt biztosan tudom magamról, hogy jól látom a részleteket. Képes vagyok észrevenni az erdőben rejtőző baglyokat, a szénabálák tetejéről a gyurgyalagokat, a villámsújtotta fák tövében a réti siklók tojásait. Az apró rezdüléseket az arcokon, a lelkesedést a szemekben, az elfojtott könnyeket. Valaki egyszer azt mondta nekem, hogy bennem hatalmas tűz ragyog. Minden erőmmel azon vagyok, hogy ezt elhiggyem neki. Tanulni akarok. Alkotni akarok. Van célom.